

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

389.6

Szerző:

Cím: *A deficit ellenszere, kiadások redukálása*Forrás: *Pesti napló*

Bp.

(Hely)

1915. X. 19.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

"1915"

Személy

Helyszám

A deficit ellenszere, kiadások redukálása

Csekély huszmillió koronával kevesebb a főváros jövő évi bevétele az előirányzott kiadásoknál, a valóság azonban ennél is szomorubb, mert a polgármester nemrégiben maga jelentette ki, hogy a Magyar Villamossági R.-T. megváltási összegének hátralékára sincsen fedezet és így tulajdonképpen negyvenmillió korona. Sőt ha figyelembe vesszük, hogy a főváros a háboru alatt nem fizetett sem lőkét, sem kamatot az ellenséges országokban felvett kölcsönök után és hogy ennek a kellemes helyzetnek a jövő esztendőben remélhető békekötés véget vehet: — akkor olyan horribilis manko az eredménye az 1916. évi budgetnek, hogy itt tulajdonképpen minden számítás, minden javítgatás illuzórius, mert hiszen 50—60 milliós deficitet sem a bevételek szaporításával, sem a kiadások csökkentésével, de még állami segítséggel sem lehet eltüntetni. A tanács fölényesen segít a bajon: nem redukál és nem igyekszik új bevételekről gondoskodni, hanem egyszerűen megállapítja, hogy a deficit pótlására újabb kölcsön felvételére van szükség. Ez azonban nagyon is cinikus felfogás, akkor, amikor a viszonyok legkevesebbé sem alkalmasak ilyen pénzügyi tranzakciókra s amikor a főváros kamatterhe évi 20 millió korona.

Ismételjük: a deficit minden gátat elöntött már, oly nagy, hogy teljesen kiegyenlíteni nem lehet pusztán takarékossgal, vagy a jövedelmek fokozásával. Ez azonban nem lehet akadály, ama parancsoló kötelesség teljesítésének, hogy a tanács minden fölöslegesnek

látszó kiadást kerüljön és minden lehető emelését a bevételeknek megkísérelje.

A kiadások redukálására bőségesen nyújt alkalmat és lehetőséget a jövő évi költségvetés. Itt van mindjárt az *ideiglenes hivatalnokok fizetése*, amely címen 1.800.000 koronát irányoztak elő. Ezzel a kérdéssel egyszer már radikálisan kell végezni. Az ideiglenes hivatalnokok alkalmazása a polgármester diszkrecionális joga és semmi számbeli korláthoz nincsen kötve. Így azután előáll az az eset, hogy nagyon sok ideiglenes hivatalnok akár élete végéig is *ideiglenes* hivatalnok marad, ami nyilván ellentétben áll ennek a státuszon kívül álló kasztnak a tulajdonképpeni rendelkezésével. Mert ha az ideiglenes hivatalnok nem válik be, akkor tessék őt a várostól elküldeni. Viszont ha bevál és ha szükség van rá, akkor gondoskodni kell arról, hogy szerzetit állásba jusson. Ebből a szempontból vizsgálva a tételt, meg kell állapítani az ideiglenes hivatalnokok számának túltengését és nem tuzozunk, amikor 3—400.000 koronára értékeljük azt a megakaritást, amely már a jövő évben elérhető volna a fölösleges, vagy meg nem felelő ideiglenes hivatalnokok elbocsátása által. A központi és kerületi hivatalok *fűtése* az előirányzat szerint 637.7000 koronába fog kerülni jövőre. Horribilis szám ez, amelyből *való* takarékossgal könnyen lefaraghatnánk 200.000 koronát. Ijesztő mértékben emelkednek a *nyugdíjak*. A jövő esztendőben a főváros az előirányzat szerint három és félmillió koronát fog kifizetni nyugdíjakra, ~~amiből~~ 400.000 korona az emelkedés a mostani esztendőhöz képest. Ez is *rendszerbeli hiba*, mert igen sokszor minden igazi ok nélkül történnek nyugdíjazások a városnál, csak

azért, hogy másoknak helyet szorítsanak. *Épületek jókarbantartására* összesen 735.600 koronát vettek fel az 1916. évi budgetbe, ami ellen abból a szempontból lehet kifogást tenni, hogy a háboru alatt minden halasztható kiadást el kell halasztani jobb időkre. Bizonyos, hogy a háromnegyed millió koronában legalább 200.000 korona ára olyan munka van, amit egészen nyugodtan lehet a jövő évben mellőzni. Ugyanez áll a *kövezetjavításra*, amely címen 1.250.000 koronát akarnak kiadni jövőre és az *utcák és terek tisztogatására*, ami az előirányzat szerint nem kevesebb, mint 3.653.294 koronájába fog kerülni a fővárosnak. Az ilyen természetű tételeket feltétlenül redukálni kell, mert a világháboru alatt a pesti közönség szívesen mérsékli ilyenmű igényeit és legyenek az utcák inkább kevesebb költséggel tisztogatva, mintsem hogy milliókat legyen kénytelen áldozni erre a főváros ilyen válságos időkben.

A főváros vezetői az állam segítségét akarják igénybe venni, a kormány jóindulatától várják a deficit eltüntetését. Kifejtettük már, hogy ez a remény egészen meddő, mert hiszen az állam amúgy is súlyos terhek alatt roskadozik és mert az a 3—4 millió korona, amit a főváros a hadiadóból remélhet, amúgy is édes-keves. Bizonyos azonban, hogy az állam némi önmegtagadással és áldozatkészséggel lényegesen könnyíthetne a főváros nagy baján. *Állami adók* címén 267.000 koronát fizet a főváros, az *állami anyakönyvi hivatalok* szükséglete pedig 235.432 korona. Ha ezt a két tételt elhárítaná az állam a fővárostól és hozzájárulna az üzemek adómentessége iránt felterjesztett kérelemhez, akkor mintegy *egy millió* koronával javulna a főváros háztartása.

Arról is lehetne beszélni, hogy a fővárosnak nagyon sok pénzébe kerül a *kegyuri joga*, ami voltaképpen nem jog, hanem súlyos kötelezettség s aminek teljesítése egyházi vagy állami feladat, de semmiesetre sem törvényhatósági. A jövő évi előirányzat szerint az *egyházi kiadások* a következők: személyzeti járandóságok (plébánosok fizetése stb.) 176.401 korona, plébániák házbére 88.300 korona, templomi ének- és zenekarok 43.922 korona, római katolikus egyháznak hitoktatási segély címén 370.000 korona, többi felekezeteknek ugyanerre 352.500 korona, összesen körülbelül *egy millió korona*. Ebben az összegben nincsenek felvéve a különféle egyházi segélyek. A főváros *tűzoltósági kiadása* 750.645 korona, amit jog szerint a biztosító társaságoknak kellene viselni. A közgyűlésnek erre vonatkozó határozata ma is egyszerű — határozat. *Előre nem látott kiadásokra* 500.000 koronát prelimináltak, ami ékesen bizonyítja az előirányzat irreális voltát, mert hiszen 1914-ben 3 millió korona volt a tényleges kiadás ennél a tételnél.

Nagy általánosságban ezekre a hibákra akartunk most rámutatni. Világos, hogy igenis, a kiadási tételeket lehet is, kell is redukálni. Némi jóakarattal a kormány részéről, némi önmegtágadással, takarékossgal a tanács részéről és némi igényredukálással a közönség részéről, hozzávetőlegesen *4—5 millió koronával* lehetne a költségvetést javítani, ami mindenestre jelentős dolog és kötelességévé teszi minden bizottsági tagnak, hogy a költségelőirányzatot gondosan áttanulmányozza.